

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Победа Василева Луканова,
Институт за икономически изследвания при БАН

за материалите на гл.ас.д-р Милена Благоева Ангелова,
представени за участие в конкурс за заемане на академичната
длъжност „доцент“ в Институт за икономически изследвания при
БАН по професионално направление: **3.8. Икономика по маркетинг
и устойчиво развитие**

Със заповед N 371 от 18.07.2023 г. на проф. д-р Ирена Зарева-Зафирова, директор на Институт за икономически изследвания (ИИИ) при БАН съм определена за член на научно жури по конкурс и процедура за заемане на академичната длъжност „доцент“. В конкурса обявен в Държавен вестник, бр. 44 от 19.05.2023 г. и на интернет-страница на Институт за икономически изследвания при БАН за нуждите на секция „Икономика на фирмата“, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Милена Благоева Ангелова от Институт за икономически изследвания при БАН, секция „Икономика на фирмата“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидатката

Представеният ми от гл. ас. д-р Милена Благоева Ангелова комплект материали на хартия и в електронен формат са в съответствие с Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Институт за икономически изследвания (ИИИ) при БАН и включва всички изискуеми документи.

Кандидатката гл. ас. д-р Милена Благоева Ангелова е предала за рецензиране общо 15 научни труда: 2 монографии; 5 статии в нерепубликани списания с научно рецензиране, от които 1 на английски език; 2 студии на английски език в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; една студия в нерепубликано списание; 5 глави в колективни монографии. *Списъкът на публикациите ги представя коректно и достатъчно добре ориентира към тяхното съдържание.*

Справката за минималните национални изисквания към научната дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ е изготвена според изискванията на ППЗРАС РБ и Правилник за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН за „ДОЦЕНТ“. Тя включва списък на публикации, цитирания, дисертационен труд и хабилитационен труд и изчислени точки. Техният брой (567.5) е по-висок от изискуемия минимум в ИИИ при БАН (450) и се състои от: оценки по показатели от група А: ‘дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“’ - 50 точки; от група В: ‘самостоятелна монография, хабилитационен труд - 100 точки; от група Г: ‘монография, книга на базата на дисертационен труд и публикации (статии, доклади и др.) в различни по ранг и вид научни издания – 292.5 точки; от група Д: цитирания и рецензии в научни издания - 125 точки. *Натрупаният брой точки еднозначно доказва възможността гл. ас. Ангелова да участва в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, според нормативните изисквания.*

Резюметата на научните публикации на гл. ас. д-р Ангелова са представени коректно. Има точно съответствие между списъка на научните трудове за участие в конкурса и авторската справка за приноси в тях. Също така, коректно са изготвени и декларациите за съавторство на общи публикации.

След запознаване с предложените материали, *оценявам процедурата като административно коректна. Приложените документи на гл. ас. д-р Милена Благоева Ангелова са подготвени според предварителните изисквания на от Правилник за придобиване на научни*

степен и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН и могат да се ползват като основа за обективна оценка на кандидата.

2. Кратки биографични данни на кандидата

След завършване на висшето си образование г-жа Милена Благоева Ангелова работи в сферата на маркетинга в големи български фирми. През 2002 г. се насочва към научна кариера в ИИИ при БАН, секция „Икономика на фирмата”. В периода 1995 – 2004 г. участва в 7 специализации в чужбина, чрез които тя добре *разширява подготовката си за следващата научна и друга професионална кариера.*

След 2002 г. г-жа Ангелова започва работа като главен секретар на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ). Там тя организира и координира негови дейности за подобряване на социално-икономическата среда и за развитие на социалния диалог; организира контактите на АИКБ със структури на Европейска комисия и Парламент, развива национални и международни партньорства, участва в редица проекти и ръководи такива. Тя натрупва съществен организационен и експертен опит като посланик на МСП на Република България (от 2022 г.); член на Европейския икономически и социален съвет (2007 – 2025); изпълнителен вицепрезидент на Европейския център на работодателите и предприятията оказващи услуги от общ интерес (след 2011 г.); член на Икономическия и социален съвет на Република България (след 2005); член на Консултативния Съвет по Професионално образование и обучение; както и член на други национални комитети и организации. За добрите резултати в професионалната кариера на гл. ас. Ангелова свидетелстват приложените писма препоръки, вкл. и от г-н Димитрис Димитриадис (Президент на секция „Външни връзки” към Европейския икономически и социален комитет). *Тези дейности ѝ позволяват да разшири опита и уменията си за научни анализи по въпроси в сферата на устойчивото развитие.*

Гл. ас Ангелова е разработила собствен магистърски курс, по който преподава в Икономически университети – Варна и ВСУ „Черноризец Храбър”.

Лични впечатления

Имам *положителни преки лични впечатления* от професионалните изяви на кандидатката във връзка с разработени и защитени планови теми пред Научен съвет на ИИИ. Също така, имам положителни впечатления и от изявите ѝ като главен секретар на АИКБ придобити по време на някои конференции други национално-значими събития с участието на социални партньори, на които съм присъствала. Гл. ас. Ангелова беше един от докладчиците на Конференцията на високо равнище: Бъдещето на труда (2018 г.) с презентация: „Бъдещето на труда: придобиване на подходящи знания и умения за посрещане на потребностите на бъдещите работни места”. Конференцията беше организирана в рамките на българското председателство на Съвета на ЕС, а докладът беше изнесен с нужния професионализъм. Представяват интерес и разработените от нея становища за ИСС и ЕИСК, които следя редовно.

3. Обща характеристика на дейността на кандидатката

Оценка на научната и научно-приложна дейност

Гл.ас. Ангелова развива научната и научно-приложната си дейност в съответствие с Целите за устойчиво развитие на ООН, като основно се насочва към изкореняването на бедността; качествено образование; сигурна работа и икономически растеж; отговорно потребление; намаляване на неравенствата; и борба с климатичните промени (цели 1, 4, 8, 10, 12 и 13). Постигането на тези цели тя разглежда заедно с, и в рамките на сегашната икономическа трансформация (дигитална, кръгова и зелена) на националното стопанство, на браншове и

компании (с акцент върху малки и средни такива). Също така, тя анализира маркетинга, като система от инструменти в ръцете на компаниите за прогнозиране на пазарните тенденции и факторите на средата отново според насоките на Целите за устойчиво развитие.

Централно място в предложените за рецензиране публикации заемат предложените като хабилитационен труд глави в „Национална карта на недеклаираната заетост” (2021 г.). Гл. ас. Ангелова е направила общата редакция на тази публикация, както и уводни бележки и заключение. В хабилитационния си труд тя се насочва към актуални и малко изследвани проблеми на заетостта у нас. Това са новите форми на заетост, които тя представя не само като същност и основни характеристики, а и ги изучава от гледна точка на рисковете за прилагането им в сферата на недеклаираната заетост.

Гл. ас Ангелова проявява в своите публикации специален интерес към недеклаираната заетост и факторите, които я пораждат. Защитава и конкретни тези за нейната превенция. В тази връзка участва в разработване на ‘нова теория за привлекателността на професиите’. Също така, представлява интерес нейната публикация за сребърната икономика и перспективите ѝ в условията на силно застаряващо население в България. Отделно са разгледани проблеми и фактори за зеления преход на микро, малки и средни предприятия .

Гл. ас Ангелова представя интересни публикации (главно с практикоприложна стойност) в сферата на маркетинга (вкл. и на експортно ориентирания), както и изисквания и перспективи на системите за корпоративно управление и социална отговорност в страните-членки на Европейския съюз и у нас.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Формулираната от кандидатката справка за научните приноси е разработена професионално и коректно. Основните приноси се отнасят до следното:

- Разкрити са възможности, предимства, рискове и предизвикателства, произтичащи от навлизането на новите технологии и породените от тях нови форми на заетост в българските организации; оценени и анализирани са очаквания и изисквания на работодателите спрямо професионалната подготовка и уменията на работниците и служителите;

- Изследвани и класифицирани са ключови фактори на заетостта, определящи степента на новост на формите на заетост; идентифицирани са 11 нови форми на заетост; оценени са техните ефекти и въздействия върху пазара и организацията на труда; разгледани са и рисковете от използването на тези форми в сферата на недеклаираната заетост.

- Разработен е методологически подход за набиране на достоверна първична информация за състоянието и потребностите от повишаване на дигиталните компетентности на заетите лица в България, в съответствие с изискванията на упражняваните от тях професии и заеманите длъжности;

- Направен е аргументиран избор на подходи и мерки за ограничаване и превенция на недеклаираната заетост на основа на проучена емпирична информация.

Приноси за практиката се съдържат в разработените „Методика за ограничаване и превенция на неформалната икономика и в методически указания и инструкции, препоръки и съвети за нейното прилагане – на равнище организация и бранш” ; в систематизация на практики в рамките на корпоративната социална отговорност, инструменти, политики и практики за повишаване на привлекателността на професиите.

Представяват интерес разработената експортната ценова стратегия в рамките на експортната маркетингова стратегия; на стратегически модел на експортно ценообразуване; модел за прилагане на маркетинга на взаимоотношенията за насърчаване и ускоряване на процеса на повишаване на квалификацията на персонала и изпълнението на „Препоръка за

създаване на индивидуални сметки за обучение“ на Европейския съюз. Предложени са актуални мерки за повишаване на конкурентоспособността, на възможностите и механизмите за оптимално съчетаване на пазарните стимули и публичното финансиране да насърчаване постигането на целите за постигане на климатична неутралност и устойчиво развитие; разработена е таксономия за систематизиране на моделите на корпоративното управление в Европейския съюз, отчитаща нормативни, институционални и културни фактори; систематизирани са необходимите условия за насърчаването на прехода към устойчивост на микро, малки и средни предприятия у нас.

Всяка от предложените групи приноси очертава и конкретни перспективи за развитие на бъдещите проучвания на гл. ас Ангелова, сред които приоритетно място заема стабилната заетост на светло по желани от наетите и търсени от работодателите професии; корпоративният социално-отговорен мениджмънт, както и прилагането на негови съвременни маркетингови стратегии като предпоставка за устойчивост.

Справката с цитиранията е изготвена коректно и включва общо 16 цитирания на научни публикации на гл. ас. Ангелова.

Оценка на личния принос на кандидата

Считам, че формулираните приноси съответстват на съдържанието и резултатите в научните публикации на гл. ас Ангелова, както и че те са нейно лично дело и заслуга.

4. Критични забележки и препоръки

Нямам критични бележки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Милена Ангелова *отговарят на всички* изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и изисквания в Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Институт за икономически изследвания (ИИИ) при БАН.

Кандидатът в конкурса е представил *достатъчен брой научни трудове*. В работите на кандидата се съдържат оригинални научни и приложни приноси, които са получили национално и международно признание.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята *положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на Институт за икономически изследвания при БАН за избор на гл. ас. д-р Милена Ангелова на академичната длъжност „доцент“ в Институт за икономически изследвания при БАН по професионално направление: 3.8. Икономика по маркетинг и устойчиво развитие.*

15.09. 2023 г.

Изготвил становището:

(подпис)

(проф. д-р Победа Луканова)

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)